

Impressie Innovatietafel bijeenkomst 18 november 2014

*In zekere zin hebben zij die lachen
wanneer iemand zegt dat hij de mensheid wil hervormen,
volkomen gelijk.*

*Zij zien alleen over het hoofd dat het voldoende is
wanneer één enkeling zich tot in zijn wortels hervormt.*

*Zijn werk kan dan nooit meer vergaan,
zo iemand heeft een gat gescheurd in het bestaande,
dat nooit meer dicht kan groeien,
of de anderen het nu dadelijk merken of een miljoen jaar later.*

Gustav Meyrin

Dit is een kort verslag van de zesde bijeenkomst van de innovatietafel georganiseerd door Netwerk Omzien. Bij dit netwerk zijn circa 20 – 24 initiatieven rond zorg, welzijn en wonen uit stad en provincie Utrecht aangesloten. Wij hebben de indruk dat dit aantal doorgroeit.

In een hele fijne ruimte bij het Servicecentrum Noord van stichting Mens in Bilthoven Noord gingen we met 28 deelnemers in twee groepen aan de slag. De eerste groep heeft actuele vragen van bewonersinitiatieven gezamenlijk behandeld. Een soort intervisie. In de tweede groep stonden enkele thema's centraal. Hieronder de hoofdlijnen van de uitwisseling. Het staat iedereen vrij om deze zaken te delen met de mede-initiatiefnemers en andere mensen die u mogelijk kent en iets vergelijkbaars willen starten.

Groep 1: Intervisie op buurtpraktijken

Een korte inventarisatie van actuele vragen leverde vijf hoofdvragen op. Deze hebben we vervolgens als uitgangspunt genomen voor het gesprek. Dat leverde het volgende op:

Vraag 1. Hoe omgaan met overweldigend aanbod van diensten en nauwelijks vraag? Christel Terwiel, Coöperatieve vereniging NoordOost. Hoe zit het met vraagverlegenheid? Monique Wijnties uit Rijnsweerd Zuid Utrecht

- Heb je wel de juiste vragen gesteld aan buurtbewoners in Utrecht NoordOost? Het gaat niet om wat mensen nu nodig hebben, maar juist ook over wat ze verwachten nodig te hebben over 10 jaar
- Heb je vragers/bewoners met hulpvragen wel bereikt?
- Raadplegen van en samenwerken met kerken, huisartsen, zorgverleners/instellingen, thuiszorg en vrijwilligerscentrale in de wijk. Deze organisaties/netwerken hebben leden en kunnen deze vragers in contact

brengen met in dit geval bewonersinitiatief Wederzijds. Dan hoef je mogelijk als bewonersinitiatief niet alle vragen op te halen

- Huisbezoeken van ouderen organiseren. Dit is met medewerking van huisartsen in wijk Hoograven georganiseerd.
- Starten met eerste activiteiten, dan verspreidt zich vanzelf het netwerk, sluiten meer mensen aan en krijg je meer inzicht in vragen
- Bij bestaande initiatieven/netwerken/groepen in de eigen wijk kunnen ook vragen worden opgehaald.
-
- Als bewonersinitiatief kun je de vraag die bij herindicatie gaat ontstaan bij bewoners (minder uren huishoudelijke of andere hulp) in beeld krijgen van medebewoners
- Actieve rol bij buurtteam claimen. Mee gaan doen met de buurtteams. Daar komen vragen binnen als het goed is.
- De ontwikkeling van het buurtinitiatief werkt in fasen en is onder meer afhankelijk van de mate van samenhang die er al of niet is in de wijk:
 - Elkaar leren kennen
 - Samen activiteiten organiseren
 - Elkaar helpen (vraag & aanbod matchen)
 - Voor elkaar zorgen

Vraag 2. Welk model/organisatie past het beste bij ons bewonersinitiatief in oprichting? En hoe kunnen we dit minder traditioneel/hiërarchisch organiseren (geen baasjes meer)? Willem de Wit uit Hoge Dennen Zeist en Andre van Marwijk uit Hoograven Utrecht

- Niet meteen willen formaliseren. Dat is steeds minder nodig om financiële middelen te ontvangen. Gemeente, fondsen gaan er steeds meer mee akkoord dat je als netwerk iets kunt aanvragen. Dan is een stichting, vereniging of coöperatie nog niet nodig. Of een andere organisatie, bijvoorbeeld een welzijnsorganisatie wil namens het bewonersinitiatief de aanvraag doen.
- Mate van samenhang in de wijk en soort activiteiten dat je organiseert (van informeel/welzijn tot activiteiten waar contracten aan vast zitten) bepalen mede wat je nodig hebt als organisatievorm.
- Schaal/scope van een bewonersinitiatief is heel divers. In grote wijken of een heel dorp is het belangrijk om alle initiatieven die er al zijn te omarmen en hun eigen plek te gunnen. Het gaat om samenwerken.

Vraag 3. Hoe leggen we effectief contact met bewoners uit de wijk? En hoe snijdt je dit onderwerp (samen werken aan een duurzame wijk waar je zo lang mogelijk zelfstandig kunt blijven wonen) aan bij de medebewoners? Co Doesburg uit Bilthoven Noord en Roberta Haki en Ellen Epping uit Overvecht Noord.

- Communicatie en zichtbaarheid is hartstikke belangrijk: diverse kanalen en middelen inzetten
- Na elk event/gebeurtenis enz. meteen terugkoppelen
- Uitnodiging bijeenkomsten goed verzorgen

- Enquêtes (huis aan huis verspeiden en/of per mail)
- Nieuwsbrieven met enige regelmaat
- Website, maar wel verversen op tijd
- Aparte avonden organiseren voor actieve burgers/vrijwilligers die zich inzetten voor het eigen bewonersnetwerk
- Pers (lokaal, regionaal en landelijk) heeft aanzuigende werking
- Bezoeken huis aan huis verzorgen
- Gewoon beginnen met concrete activiteiten en daarover communiceren
- Bij lokaal winkelcentrum staan: gesprekken aangaan, flyeren, vragen stellen.
- Een dienstenbeurs organiseren. Bewoners hebben een vraag en/of een aanbod. Dan zit de energie er wel in.
- Breder inzetten op versterken eigen wijk dan alleen zorg. Het gaat ook om gezelligheid, elkaar leren kennen.

Vraag 4: Hoe medebewoners verleiden om zelf activiteiten op te starten? Hoe versterk je zelforganisatie en kun je je als trekker/initiatiefnemer terugtrekken? Hoe zelfsturing organiseren? Nieko van Veen, Wildbaan Driebergen

- Mensen bij elkaar zetten met dezelfde interesses en hen zelf rond bepaald interessegebied iets laten organiseren
- Matches laten verzorgen door de mensen zelf (en niet perse via een coördinator)
- Gebruik maken van hippe en eigentijdse technologie/sociale media (whatsapp groepen, wehelpen.nl, buurtwelzijn.nl)
- Activeren is niet voor de eeuwigheid: accepteren dat het soms incidenteel is, en accepteren dat sommige activiteiten een tijdelijk (project)karakter hebben
- Terugtrekken, achteroverleunen. Wel eerst mensen bij elkaar brengen, elkaar leren kennen, interesses inventariseren en het dan overlaten
- Indien het in de eigen gemeente aan de orde is kan het benutten van Buurtrechten (right to challenge) interessant zijn.

Vraag 5: Hoe kun je je als welzijnsinstellingen (als professionele instelling) aansluiten bij wat er aan bewonersinitiatieven is en hoe kan een welzijnsinstelling als stichting Mens deze bewonersinitiatieven ondersteunen? Pieter Vos, bestuurder van stichting Mens gemeente De Bilt, en bewoner van Bilthoven Noord

- Rechtstreeks ondersteunen van bewonersinitiatieven. Waarbij het bewonersinitiatief de regie heeft en professional/welzijnswerker enz. ondersteunt, uitvoert, coördineert e.d.
- Ondersteunen bij communicatie en verbinden met andere initiatieven.

Groep 2, thema 'levensloopbestendig wonen'

- ·Onderwerp: levensloopbestendig wonen, nu en in de toekomst
- ·Centrale vraag:
 - hoe kan een bewonersinitiatief samenwerken aan het levensloopbestendig maken van hun woningen?
- Na een korte inventarisatie van de rol die ‘levensloopbestendig wonen’ speelt in de directe omgeving van de deelnemers, hebben we de volgende deelvragen besproken:
 - Wat betekent ‘levensloopbestendig wonen’ en aan welke voorwaarden moet een woning voldoen?
 - Hoe beoordeel je de ‘levensloopbestendigheid’ van je woning?
 - Wat is het juiste moment om je woning daadwerkelijk aan te passen en welke rol zou het bewonersinitiatief kunnen vervullen? Wat betekent ‘levensloopbestendig wonen’ en aan welke voorwaarden moet een woning voldoen?
- ·Een 'levensloopbestendige woning' is volgens het Kenniscentrum Wonen-Zorg: ‘het overkoepelende begrip voor een woning die geschikt is of eenvoudig geschikt is te maken voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners.’
- ·Het begrip ‘levensloopbestendig wonen’ is een breed begrip en is voor interpretatie vatbaar. Bij burgers bestaat er veel onduidelijkheid over de onderliggende voorwaarden waaraan een ‘levensloopbestendige woning’ zou moeten voldoen.
- ·Het antwoord op de vraag of een woning wel/niet levensloopbestendig is dusdanig afhankelijk van de gezondheid van de bewoner en de hulpmiddelen waarvan hij/zij afhankelijk is, dat we ons af kunnen vragen waar de grens ligt tussen wel of niet geschikt. Is een woning ‘levensloopbestendig’ wanneer deze

gelijkvloers is en van voldoende brede gangen en deuren is voorzien? Of is deze pas geschikt wanneer het toilet en badkamer geschikt gemaakt zijn voor een rolstoeler?

Hoe beoordeel je de 'levensloopbestendigheid' van je woning?

- ·Door de onduidelijkheid van het begrip 'levensloopbestendig wonen' vinden mensen het lastig om hun eigen situatie, of de situatie van iemand uit hun sociale netwerk, te beoordelen. Het gevolg daarvan is dat mensen het moeilijk vinden om op hun toekomst te anticiperen. Ze worstelen met het besluit om (1) de eigen woning aan te passen of (2) op zoek te gaan naar andere een meer geschikte woonvorm.
- ·Wanneer mensen zich oriënteren op een andere (meer geschikte) woonvormen is het tevens lastig te beoordelen in hoeverre een woning 'levensloopbestendig' is. De wijze waarop de 'levensloopbestendigheid' van woningen tot uitdrukking wordt gebracht is niet uniform en tevens voor interpretatie vatbaar.
- ·Door de huidige of toekomstige vraag naar wonen met zorg meer vanuit mensen hun behoeften en wensen te benaderen, krijgen zij meer gevoel bij de voorwaarden waaraan de woning en omgeving zou moeten voldoen. In deze systematische benadering worden 'geschiktheid van wonen' en 'persoonlijke omstandigheden' slim gecombineerd.
- ·Een minder ingewikkelde aanpak die direct toepasbaar is: visualiseer jouw huis en omgeving vanuit een oudere uit je directe omgeving. Wat is het juiste moment om je woning daadwerkelijk aan te passen en welke rol zou het bewonersinitiatief kunnen vervullen?
- ·Dit een belangrijke vraag die moeilijk te beantwoorden is, aangezien deze sterk afhankelijk is van persoonlijke omstandigheden die veelal in de

toekomst liggen. In de meeste gevallen geldt: 'er eerst iets moet gebeuren' voordat mensen na willen denken over woningaanpassingen.

- ·Voor familie ligt een rol weggelegd om ouderen meer bewust te maken van de veranderingen in de zorg. Bewonersinitiatieven zouden slim in kunnen spelen op dit gegeven door een verbindende rol te spelen.
- ·De (nieuwe) grens van 'thuis wonen' en 'wonen in een instelling' is een gegeven. Vanuit deze grens (worst case scenario) zouden mensen hun woning en omgeving kunnen beoordelen, tezamen met de behoeften en wensen die zij hebben. Op deze manier weten ze of hun woonsituatie in de basis geschikt is, maar hoeven de nodige aanpassingen niet daadwerkelijk door te voeren. Uiteraard zouden mensen met deze kennis de woning wel geschikt kunnen maken voor de best case scenario, waarbij rekening gehouden wordt met reguliere ouderdomsverschijnselen waarmee mensen te maken krijgen.

